

Københavns og Vartov Valgmenigheder

Juni 2020 Nr. 2

Jeg lever, og jeg vil at I skal leve

Pinsedag – Johannes 14,15-21

Blæsten kan man ikke få at se.
Det' der ikke no'et at gøre ve'.
Men når luften rigtig suser,
og når alle træer bruser,
så' det let at kende at det blæser.

Der er meget vi kun kender på dets virkning. Blæsten kan ikke ses, men nemt kendes på træernes brusen. Lyden og synet af det viser os ikke blæsten, men hvad den udvirker.

Som ånden. Den første pinsedag er der susen og brusen og ildtunger så man kan høre og se at der sker noget særligt.

Virksomheden er ekstraordinær: Apostlene kan nu gøre evangeliet forståeligt på andre sprog end deres eget.

I børnesangen er underet at man kender blæsten på dens umiddelbare virkning. I pinseunderet kendes ånden ikke på susen, brusen og ild. Ånden kendes på at mennesker forstår hinanden.

Det sker langt fra altid. En mor blev utålmodig over at hendes teenage-søn ikke ryddede op på sit værelse: 'Hører du hvad jeg siger?!' – 'Ja, men jeg forstår det ikke!'

Hvad skal der til for at vi forstår hinanden? Nogle gange kan man godt se og høre at det man siger, vækker genklang hos andre. Men det er netop kun en *genklang* af forståelsen.

Vi kan måske godt høre hvad hinanden siger uden at forstå *meningen* med det sagte. Det er meningen vi forstår, når vi forstår noget.

Hvordan kan ånden udvirke at vi forstår hinanden?

Jesus taler om 'sandhedens ånd'. Og han siger til disciplene: 'I kender den, for den bliver hos jer og skal være i jer.'

'Sandhedens ånd' – udtrykket må forekomme sært hvis ens trang til realisme er umådeholden. For så er der kun

det vi hører, ser og umiddelbart kender til.

Realisme er forestillingen om at der er en virkelighed uden for os som egentlig ikke angår os. Ting vi bare betragter, og sådan er det nu engang.

Sandhed er derimod det som angår os; som er meningsfuldt og leveligt. Det som vi forstår os selv i. Vokser sammen med.

Sandhedens ånd udvirker vores konkrete fællesliv i verden. Konkret hedder på latin *concreescere* – at vokse sammen.

'Jeg lever, og I skal leve', siger Jesus. Sammen vokset med det liv han giver.

Hvad er det at leve?

Den amerikanske filosof og kønsforsker Judith Butler har for nylig skrevet at 'et liv uden en åben fremtid er et liv der blot findes, men det lever ikke.' Det er ikke et levende liv.

En åben fremtid får vi derimod når vi forstår at det ikke er ligegyldigt om vi findes. Når vi forstår at nogen vil at vi skal leve.

Liv er socialt. 'Jeg' er ikke 'dig', men 'jeg' er ikke noget uden 'dig'. Uden ville jeg være verdensløs, uden nogen til at holde mig oppe.

Men hvad når der ikke er nogen? Ingen at forbinde sig med? Ingen for hvem det ville betyde noget om man lever? Så ville man blot findes. Uden nogen åben fremtid.

Selv da må der – håber Butler – være nogen som siger 'jeg vil at du skal leve', og 'jeg vil sørge hvis du ikke gør.'

Træernes susen fortæller os også det.

'Jeg lever, og I skal leve.' Er der nogen der siger det?

Er Gud ikke bare en der var engang? Er der noget *i tiden* som tilsiger os det?

Og er vores fremtid virkelig åben?

Jeg tror de fleste af os har en fornemmelse af at leve i en tid der er ved at være forbi. Noget nyt og ukendt står for døren. Det kan måske udvirke frygt, for hvad skal komme? Og så kan vi måske finde på at søge tilbage og håbe på at fremtiden kommer til at ligne noget der var engang.

Men det gør os ikke frie til en åben fremtid. Fremtiden ligger ikke i forlængelse af fortiden. Vi lever i en overgangstid mellem noget der ikke vender tilbage, og noget vi ikke kender. Hvordan orienterer vi os i det?

I de seneste måneder har ordet 'afstand' gjort lynkarriere. Men afstanden mellem mennesker har ikke gjort os mindre sociale. Ikke alene har afstanden vakt en længsel efter samvær som vi måske havde glemt. Vi har også opfyldt afstanden med gode tanker. Om hinanden. Om verden. Om hvad det hele kan blive til.

Der er indbygget afstand i ethvert fællesskab. Som når vi sidder omkring et bord. Vi spiser, taler med hinanden. Vi forbindes i det vi er sammen om. Det tredje. Det som er imellem os; som adskiller os.

Sproget, handlingen, kærligheden. – Eller som vi også nu er blevet mere opmærksomme på: Sangen.

Ånden – det er det ene ord for alt det som hverken er dig eller mig, men som forener os i vores forskellighed.

Men hvad så med dem som er *for* forskellige, og som adskilles fra fælleslivet?

Der er altid en risiko for at falde ud. Bare findes uden at leve. At være den eller dem som ikke hører til, og som ingen ville sørge over at miste.

Judith Butler har givet stemme til det: 'Dig vil jeg sørge over; tabet af dig vil

være ubærligt, og jeg ønsker at du lever; jeg ønsker at du skal ønske at leve. Så tag mit ønske til dig som dit ønske, for dit er allerede mit.’

’Ønsket om at den anden skal ønske at leve’, det binder os sammen på måder som lader os leve med de levende og sørge over de døde – midt i denne overgangstid hvor vi i fællesskab handler i skyggernes rige.

Sådan taler ånden, meningsfuldt. Den kan man ikke få at se. Men det *er* der noget at gøre ve’.

Grundtvig har talt om at man aldrig skal ’aftrætte’ tiden dens ret. Vi er altid i den, og det er i tiden vi skal finde os selv, også i denne tid. Forstå at vi kun kan vokse sammen med andre og med den kommende verden hvis vi giver afkald på at ville blive ved med at være dem vi er.

Det budskab vil møde modstand. Fra dem der bevæbner sig med realisme. Fra dem der altid søger at trække en grænse. Fra os selv.

Modstanden vil forsøge at krænge tidens hud af sig. Søge tilbage til det der var engang. Den vil med al magt søge at dæmme op for de forandringer som den nye tid vil bringe.

Men ånden er ikke en *magt*. Den er en *kraft* som forbinder os med mennesker og verdener vi ikke kendte til. Den opfylder håb vi ikke vidste vi nærede. Ånden åbner fremtiden, og vi træder ud af skyggernes rige. Dens konkrete kraft er stærkere end enhver magt.

Vi ser den ikke, ånden. Den kendes på at vi lever ved den. I tale og handling forbundet med andre og verden. Den ’vifter hjemligt gennem løvet’.

Sandhedens ånd siger: ’Jeg er ikke noget uden jer. Jeg lever, og jeg vil at I skal leve.’

Niels Grønkjær

Salmer: 290, 289, 282 – 291, 296, 287

Formandsberetning for 2019 Vartov Valgmenighed

I år har vi mistet 3 medlemmer, der er afgået ved døden, nemlig Helle Borup, Keld Grønder-Hansen og Rikke Hansen. Vi vil mindes dem, når vi samles til årsmøde.

Sidste årsmøde blev startskuddet til et ganske ualmindeligt år i menighedens historie:

Farvel til vores præst gennem 15 år, ansættelse af ny præst, ny organist, jubilæum – og her til sidst den altoverskyggende co-

rona, som har væltet alle planer.

Coronakrisen har tvunget os til at ud-sætte årsmødet, så denne beretning bliver ikke holdt (endnu), men kan kun læses i kirkebladet. Årsmødet er udskudt til det igen bliver muligt for os at samles med alle, der gerne vil deltage i mødet. Vi lever altså ikke op til vedtægternes bestemmelse om, at årsmødet skal afholdes inden udgangen af april hvert år, men vedtægterne

har ingen retningslinjer for en krisesituation som den, vi gennemlever lige nu. Vi har i nævnet besluttet at arbejde videre, indtil det regulære årsmøde kan afholdes.

Efter vi havde sundet os oven på Niels' uventede, men forståelige beslutning, samledes råd og nævn for at forberede arbejdet med præsteskitet. Vi havde et meget frugtbart samarbejde mellem de to menigheder efter at have truffet beslutning om at fortsætte præstesamarbejdet med Københavns Valgmenighed. Arbejdet endte med en samlet indstilling om, at vores næste præst hedder Jesper Tang Nielsen, hvilket menighederne ved to menighedsmøder i januar tilsluttede sig med et overvældende flertal. Godt vi nåede det, inden corona lukkede os ned!

Sidste år tog vi afsked med Inge Bønnerup, som havde tjent os godt i 7 år, men helbredet ville ikke, som hun ville, så d. 7. april sagde vi farvel til hende ved en lille sammenkomst i salen. Herfra skal der lyde endnu en tak til hende.

Kåre G. Nielsen sprang beredvilligt ind som vikar indtil 1. januar, hvor vi kunne byde vores nye organist, Kristian Olesen velkommen. Kristians første tjeneste var til en tætpakket kirke, hvor Jesper holdt prøveprædiken, og d. 26. januar kunne vi så byde Kristian velkommen. Vi har desværre kun fået en forsmag på, hvad der venter os fra orgelbænken, men der er ingen tvivl om, at vi kan glæde os! Det skal lyde en stor tak til Kåre for at tage vakancen, og helt kommer vi ikke til at slippe ham.

Udflugten til Fuglsang omtalte jeg sidste år. Besøget i Grundtvigs mindestuer på turen inspirerede os til at forære mindestuerne billedet af Grundtvigs arbejdsværelse på Store Tuborg, som Anders Uhrskov havde skænket os for nogle år siden.

Vi nåede at holde alle planlagte menighedsmøder i 19-20, inden verden gik af

lave: Jakob Skovgaard om Muhammed, Bertel Haarder om Grundtvig, Ebba Hjorth om arbejdet med den danske sproghistorie samt Kristian Olesen om salmer og melodier, samt sensommermøde med kontorchef Christian Dons-Christensen om Folkekirken og dens valgmenigheder. Et godt adventsarrangement blev det også til endnu en gang.

Det første jubilæumsarrangement nåede vi også, nemlig Phillip Fabers inspirerende præsentation af sine nye melodier til Grundtvigsalmer og -sange. Det bliver spændende at følge deres liv hos os og rundt i landet.

Der blev holdt studiekreds om Johannes Sløks bog Da Gud fortalte en historie, og salonen med de filosofiske samtaler for unge blev afsluttet.

Vi introducerede sidste årsmøde det, vi kalder Vartov Aktiv, hvor menige medlemmer af menigheden kan melde sig til at varetage nogle af de opgaver, vi normalt fordele mellem os i nævnet. Tak til dem, der har meldt sig og for deres indsats. Flere er velkomne!

Vi sprang kulturnatten over i 2018, men besluttede os for igen at åbne kirken kulturnatten 2019 – uden program, blot med nævnsmedlemmer til stede i kirken, som kunne få en snak med dem, der fandt vej. Det var ikke mange; det var en modbydelig kold, blæsende og våd oktoberaften. Men samtalerne var gode, og hvis der igen bliver kulturnat (med afstand) vil vi være der igen.

Frederiksborg Valgmenighed måtte nedlægge sig ved udgangen af 2019. Men den har betænkt os med 10.000 kr til Phillip Faber-projektet, og yderligere 10.000 kr til indkøb af højskolesangbøger til hver af de grundtvigske fri- og valgmenigheder i landet. Stor tak til dem.

Og tak til Mette Vestergård og Signe

Rørdam for jeres arbejde med børneadvent.

Måske har nogen bemærket ved modtagelsen af årsskriftet i år, at der ikke længere er liste over udmeldte. Vi har skønnet, at det er vigtigt at vide, hvem vi er – ikke hvem vi ikke er. Vi har 26 nyindmeldte, og 27 udmeldte. Vi har hvert år i januar en længere drøftelse af, hvad vi skal stille op med de ikke-betalende medlemmer. Men de bliver udmeldt af menigheden og flyttet over i folkekirken ved for lang restance og efter adskillige rykkere.

Det væsentligste i vores menighed er søndagsgudstjenesten med Niels som den centrale figur i den. Tak for de mange år, du har inspireret os, provokeret os, trøstet og givet mod til at leve livet. Det taler vi mere om senere på året, når vi skal tage afsked med dig.

Men gudstjenesten fungerer ikke, hvis ikke der er gode folk til at tage sig af andre funktioner. Tak til Kristian Olesen, som fra orglet understøtter den gode salmesang. Tak til Agnete Veit, og i et halvt år hendes yderst kompetente afløser Peter Hvarregård, for en sikker gennemførelse af gudstjenesten. Og tak til Malene Grishauge, som sørger for en ren kirke til alle tjenester.

Her skal også lyde en stor tak til hendes ægtefælle, Kristoffer, som gør en kæmpe, frivillig indsats for at vores ejendom har det godt. Og med ham også en tak til Grundtvigsk Forum for et godt samarbejde. Sekretariatsleder Joachim Vædele har valgt at forlade skansen sidst på året i år. Vi

ser frem til et fortsat frugtbart samarbejde med den nye sekretariatsleder, og med de andre, der har deres daglige gang i Vartov.

Tak til Johan Kjeldgård for et ansvarligt formandskab for børnehaven, og for godt samarbejde med vores lejer pastoralseminariet.

En stor tak skal også lyde til forretningsfører Kurt Gotfredsen, der egentligt havde annonceret sin afgang for snart flere år siden. Tak for at du tager endnu en tårn, på trods af dine 75 år.

Tak til Peder Møller for omhyggeligt at revidere regnskabet på menighedens vegne.

Og tak for et fortrinligt samarbejde med Københavns Valgmenighed. Det har været en stor glæde i arbejdet med præstevalget, at der er et så godt og tillidsfuldt samarbejde mellem de to menigheder.

Endelig skal der også rettes en stor tak til nævnets medlemmer – der er trukket hårdt på jer i år med væsentligt flere møder, end vi plejer at afholde. Og tak for at I alle stiller beredvilligt op til opgaver, der skal løses.

Drøftelsen af årsberetningen må afvente et årsmøde, som vi forhåbentlig kan afholde i løbet af efteråret.

Marianne Knudsen

Årsberetningen her er skrevet, inden vi modtog den triste meddelelse om Niels Grønkjærs sygdomsmedling.

Udskudt årsmøde

Vartov Valgmenighed måtte udskyde årsmødet 26. april pga. coronakrisen. Vi planlægger at afholde det mandag d. 26. oktober. Der vil blive udsendt indkaldelse til årsmødet med kirkebladet i september.

Niels Grønkjær er sygemeldt

5. juni fik vi den triste meddelelse, at Niels Grønkjær blev indlagt på Rigshospitalet med en blodprop i hjertet. Han har det efter omstændighederne godt, men der venter ham behandling og et langt sygeleje.

Det er ubærligt, at hans tid sammen med os skulle ende sådan. Vi får ham ikke at se igen, før hans embedsperiode er ovre d. 31. juli. Men vi skal mødes med ham og Ida, og vi har reserveret Store Sal i Vartov søndag d. 16. august, hvis Niels da er klar til at tage afsked med os som præst for menighederne.

Marianne Knudsen

Ordinationsgudstjeneste

Vi havde aftalt med biskop Peter Skov-Jakobsen, at ordinationen af Jesper Tang Nielsen skulle foregå i Vartov Kirke. Men han har nu foreslået, at den alligevel holdes i Domkirken, som kan rumme flere kirkegængere. Det tilbud har vi taget imod, så vi ikke står i den situation, at vi må afvise nogen, der ønsker at deltage.

Ordinationsgudstjenesten bliver som tidligere fastsat søndag d. 28. juni 2020, men nu i Vor Frue Kirke kl. 17.00. De præster, som er medlemmer af Københavns og Vartov valgmenigheder, kan deltage i ornat, hvis de ønsker det.

Marianne Knudsen

Organistskifte i Immanuelskirken

Københavns Valgmenigheds organist Tom Ernst har af helbredsmæssige grunde valgt at fratræde sin stilling pr. 1. maj efter længere tids sygemelding.

Her skal lyde en stor tak til Tom for årene, vi fik lov til at høre hans altid fine og velforberedte spil.

Vi benytter lejligheden her til at byde organist Kristian Olesen velkommen som fast organist i Immanuelskirken.

Klaus Skovsted

Sensommermøde i Vartov

Søndag den 6. september efter gudstjenesten kl. 10

Teologiprofessor Peter Lodberg, Aarhus Universitet, taler om tro. Peter Lodberg er en dygtig formidler og har bl.a. skrevet TRO, i serien tænkepauser på Aarhus Universitetsforlag 2015. Har coronakrisen samlet folk omkring det religiøse, selvom kirkerne har været lukket? Hvordan placerer kristendommens tro sig i forhold til andre former for tro, som identitets-søgende danskere opsøger?

Sensommermødet starter med fælles frokost, derefter taler Peter Lodberg og der er mulighed for spørgsmål. Der afrundes med fællessang. Arrangementet påregnes afsluttet kl. 15. Det er gratis og åbent også for ikke-medlemmer.

Anders Uhrskov

Koncert i Immanuelskirken

Vi planlægger at afholde en koncert med Kammerorkester Øresund i Immanuelskirken lørdag den 26. september kl. 15:00, hvis forholdene bliver til det.

Der vil senere komme nærmere oplysninger om arrangementet på www.kvvv.dk og opslag ved Immanuelskirken.

Klaus Skovsted

Kriser, katastrofer og kristendom

Ved sæsonens første menighedsmøde den 5. oktober kl. 19.30 taler professor, dr.theol. Jesper Høgenhaven om religiøse reaktioner på kriser og katastrofer. Med udgangspunkt i genren apokalyptik viser han, hvordan tidlige jødiske og kristne skrifter behandler begivenheder, der vender op og ned på verdensforståelsen. Det kan være politisk modstand, fx forfølgelser, eller sundhedsulykker, fx epidemier.

Jesper Tang Nielsen

Fejringen af Vartov Valgmenigheds 100-års jubilæum udsat til pinse 2021

Det blev en meget begrænset fejring af jubilæet ved gudstjenesten pinsedag 2020, og alle planlagte arrangementer blev aflyst af coronahensyn.

Vi har besluttet at udsætte hele fejringen til pinse 2021.

Adresser

Præst: Pga. Niels Grønkjærs sygemelding skal alle henvendelser ske til formændene eller på telefon 33 13 30 31 (Marianne Knudsen modtager opkaldet).

Københavns Valgmenighed

Formand:

Klaus Skovsted
Valdemars Allé 30, 2860 Søborg
Tlf: 51 40 96 20

Forretningsfører:

Ejvind Lynning
Maglestien 10, 2860 Søborg
Tlf.: 39 69 82 53 / 23 96 86 24
Bank: 2191 - 6897622120

Kirketjener:

Margrethe Tougaard Møller
Rued Langgaards Vej 18, 6.655, 2300 Kbh S
Tlf. 22 95 49 75

Organist:

Kristian Olesen
Stationsvej 1a, 4320 Lejre
Tlf. 20 76 07 32

Vartov Valgmenighed

Formand:

Marianne Knudsen
Nordre Fasanvej 92, st.th., 2000 Frederiksberg
Tlf. 60 76 81 18

Forretningsfører:

Kurt Gotfredsen
Opnæsgård 57, 1. th., 2970 Hørsholm
Tlf. 31 95 63 72
Bank: 6194 - 4170277452

Kirketjener:

Agnete Veit
Store Kannikestræde 9, 1169 København K
Tlf.: 40 38 55 44

Organist:

Kristian Olesen
Stationsvej 1a, 4320 Lejre
Tlf. 20 76 07 32

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion:

Marianne Knudsen (ansvarshavende), Lilly Wiberg, Gudrun Haastrup

Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:

Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken*

Hvor ikke andet er anført, varetages gudstjenesten af Jesper Tang Nielsen.

28. juni (3. søndag efter trinitatis)
Vor Frue Kirke kl. 17.00
Ordinationsgudstjeneste Peter Skov
Jakobsen

Ingen gudstjenester i juli måned

2. august
(8. søndag efter trinitatis)
Immanuelskirken kl. 10.00
Torkild Thaning

9. august
(9. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke kl. 10.00
Indsættelse af Jesper Tang Nielsen
ved domprovst Anders Gadegaard

16. august
(10. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke kl. 10.00

23. august
(11. søndag efter trinitatis)
Immanuelskirken kl. 10.00
Indsættelse af Jesper Tang Nielsen
ved provst Kirsten Jørgensen

30. august
(12. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke kl. 10.00
Immanuelskirken kl. 16.00

6. september
(13. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke kl. 10.00

13. september
(14. søndag efter trinitatis)
Immanuelskirken kl. 10.00

20. september
(15. søndag efter trinitatis)
Immanuelskirken kl. 10.00
Vartov Kirke kl. 16.00

27. september
(16. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke kl. 10.00

4. oktober
(17. søndag efter trinitatis)
Ingen gudstjeneste – årsmøde i
Rødning og Bovlund

11. oktober
(18. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke kl. 10.00

KALENDER

Søndag 28. juni kl. 17.00:
Ordinationsgudstjeneste i Vor Frue
Kirke

Søndag 16. august kl. 11.30:
Farvel til Niels Grønkjær, Store Sal i
Vartov (kan blive udsat)

Søndag d. 6. september kl. 11.30:
Sensommermøde med Peter Lodberg,
menighedssalen i Vartov

Lørdag d. 26. september kl. 15.00:
Koncert med Kammerorkester
Øresund, Immanuelskirken

Lørdag – søndag 3.-4. oktober
Foreningen af Grundtvigske Valg- og
Frimenigheders årsmøde i Rødning og
Bovlund

Mandag d. 5. oktober kl. 19.30
Menighedsmøde i Vartov
Jesper Høgenhaven: Kriser, katastrofer
og kristendom

*Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.